

Belgische vertegenwoordiging op PAN Amsterdam

TEKST: LIESBETH LANGOUCHE

Even voor de eindejaarsfeesten uitbarsten, spettert het al hevig in de Amsterdam RAI. Van 24 november t/m 1 december sprankelen er de diamanten, penseelstreken, houten krullen, glazen golven, het bladgoud, marmer en perkament, u aangeboden door 125 vooraanstaande kunsthandelaars. Op deze nationale Nederlandse kunst-, antiek- en

designbeurs zijn echter ook vele Belgen te vinden, waaronder Galerie Van der Plancken die werk van de Franse minimalist Bernar Venet meebrengt, Berko Fine Paintings met opmerkelijke schilderijen van Han Yuchen, en Kunsthandel Amber die 'Au but', het meesterwerk van Alfred Boucher voorstelt. Van nog andere Belgische deelnemers ziet u op deze pagina enkele bijzondere stukken.

boven

Een hanger in goud en zilver in de vorm van een zeemeermin, versierd met email, robijn, diamant en smaragd. Frankrijk, ca. 1870. Te zien bij Epoque Fine Jewels, Kortrijk. Het bijzondere aan deze meermin is dat ze een dubbele staart heeft, een verschijningsvorm die pas vanaf de late middeleeuwen opdrukt. Een mogelijke verklaring voor de ontubbeling van de staart is dat ze op de hoek van een kapiteel werd afgebeeld. De vissenstaart moest aan twee zijden zichtbaar zijn en werd daarom twee maal afgebeeld. Frontaal bekeken, zijn echter de twee staarten te zien. Zo is de tweestaartige meermin een eigen leven gaan leiden, een thema dat duidelijk in de 19e eeuw opnieuw in de smaak viel.

links

Christo (*1935), 'Wrapped walkways', 1978. Project voor het Jacob Loose Park, Kansas City, Missouri. Pastel op papier. 72/29 + 72/57 cm (dyptiek). Te zien bij MDZ Art Gallery, Knokke. Christo 'verhult om te zien en te laten zien' waar we anders zonder besef aan voorbij lopen. Zoals deze paden van een openbaar park, waar duizenden mensen achteloos overheen lopen; door ze te bedekken met de oranje doeken worden ze ineens heel erg nadrukkelijk aanwezig, ofschoon ze door de doeken in feite net weggestoken zijn.

rechts

Tijgertapijt. Pao Tao, China, ca. 1920. Wol en kaatoen. Te zien bij N. Vrouyr, Antwerpen. De grote omranding in rode kleur is eerder uitzonderlijk daar de meeste tapijten uit de regio veeleer blauw en beige getint zijn met rood enkel voor details. De tijger symboliseert in China macht en meedogenloosheid in een positieve zin. De vuurrode achtergrond en het weglaten van een boord verlenen een 'onbegrensde' uitstraling aan de nobele en tevens verontrustende allure van de tijger.

rechts

Drie panelen van een St.-Michielsretabel, 2e kwart van de 15e eeuw. Zuid-Spanje, Valencia of Granada onder mozarabische invloed. 70 x 146 x 3 cm. Te zien bij De Backker Medieval Art, Hoogstraten. Waarschijnlijk maakten deze panelen deel uit van een groter altaarstuk, dat gewijd was aan de heilige Michael. Hier zien we naast elkaar het Laatste Oordeel, Christus als Salvator Mundi en de aartsengel Michael die de gevallen engelen naar de hel verbant.

MEER WETEN

Bezoeken

PAN Amsterdam
Amsterdam RAI
Amsterdam
www.pan.nl
24-11 t/m 01-12

Salon du Livre et Papiers anciens

Romantici en liefhebbers van de beeldroman uit de jaren 1940-'60 vinden hun gading op het Salon du Livre et Papiers anciens.

In de Espace Champerret hangt de romantiek en nostalgie nog enkele dagen in de lucht. De 74e editie van het Salon du Livre et Papiers anciens brengt immers hulde aan de beeldroman, die na 65 jaar nog steeds doet wegdromen. Tussen het 200-tal exposanten brengen velen voor de gelegenheid onvergetelijke retro filmaffiches, heerlijk kitscherige postkaarten en uiteraard de in beeldroman omgezette grote liefdesverhalen mee. Veelbelovend klinkt het adagium van het salon: "Men komt naar het salon als nieuwsgierige, maar verlaat het als verzamelaar."

Salon du Livre et Papiers anciens
Espace Champerret
Parijs
t/m 03-11

Op het Salon International du Patrimoine Culturel kan onder meer gezien worden hoe een steenkapper, maar ook andere ambachtslieden te werk gaan. © Foto: ProEvent.

Salon International du Patrimoine Culturel

Ons cultureel erfgoed is iets om te koesteren en te beschermen. Belangrijke actoren hierin zijn restauratoren, kunstambachten, culturele organisaties en instellingen, onderzoeksinstituten, ... en uiteraard het cultureel toerisme. Want door zijn erfgoed positief in de kijker te zetten, kan een regio een economische boost krijgen, hetgeen dan weer gebruikt kan worden voor verdere instandhouding van het patrimonium. Er is voor dit 19e salon voor het culturele patrimonium dan ook gekozen voor het thema 'Patrimoine & Territoires', met diverse

exposanten die werkzaam zijn in het cultureel toerisme. Tussen de 320 deelnemers zitten voorts ook meer praktijkgerichte beroepen, denk maar aan steenkappers, bronsbewerkers, tapijtmanufacturen, glazeniers, specialisten in het reproduceren van oud behang, ... waarvan velen demonstraties, lezingen en workshops geven.

Salon International du Patrimoine Culturel
Carrousel du Louvre
Parijs
www.patrimoineculturel.com
07-11 t/m 10-11

Ayline Olukman, 'In the desert', 2012. 90 x 150 cm. Te zien bij Galerie Artima tijdens ST.ART.

ST.ART

Buiten Parijs is ST.ART de belangrijkste beurs voor hedendaagse en moderne kunst van Frankrijk. Doorgaand in Straatsburg eind november zijn alweer een 90-tal Franse en internationale galerieën ingeschreven. Naast de kunstwerken die zij meebrengen, zijn ook verschillende speciale tentoonstellingen te zien. Zo zal een hommage gebracht worden aan de Franse abstracte kunstenaar Olivier Debré en diens grafiek in

zwart-wit. En de expositie 'The Par Avion Project' toont de resultaten van de samenwerkingen tussen 50 Amerikaanse en 50 Franse kunstenaars, ter viering van de 50-jarige verzuistering van Straatsburg en Boston.

ST.ART
Parkexpo
Strasbourg-Wacken
www.st-art.fr
22-11 t/m 25-11

Paris Tableau

Voor de derde maal wordt het Palais de la Bourse omgetoverd tot het mekka van de klassieke

schilderkunst. Meer dan 100 schilderijen uit de 15e t/m de 19e eeuw, u aangeboden door drieëntwintig gerenommeerde internationale handelaars, zullen de wanden sieren en de zinnen verzachten. Dit jaar wil het salon bovendien de rol van de kunsthandelaar benadrukken als raadgever van de verzamelaar en bemiddelaar tussen hem en de musea. Hiertoe legt de expositie 'Sous réserve d'usufruit' uit hoe het principe van schenking met voorbehoud van vruchtgebruik werkt. Volgens dit principe geniet de schenker namelijk levenslang van het kunstwerk, maar ook van een fiscaal voordeel.

Paris Tableau
Palais de la Bourse
Parijs
www.paristableau.com
13-11 t/m 17-11

Artemisia Gentileschi, 'Heiligenportret', ca. 1622-'23. Olie op doek. 45 x 35,5 cm. Galleria Cesare Lampronti (Londen) presenteert op Paris Tableau dit gevoelige portret, dat mogelijk een zelfportret is.

Paris Photo

Parijs is in november opnieuw het ontmoetingsplatform voor fotografietalent en -adept. Zowat de hele maand lang houdt Saint-Germain-des-Prés haar 3e fotografiefestival, dat onder het thema 'Visages et corps' het menselijk lichaam in verschillende periodes en stijlen (portretten, naakten, documentaire fotografie...) toont. Medio november bereikt de fotogekke echter een piek met Photo Off, Fotofever en uiteraard Paris Photo. Niet minder dan 135 galerieën zullen hun opwachting maken op deze laatste beurs, die al een bijzonder productief jaar achter de rug heeft (in april hield Paris Photo haar eerste editie in Los Angeles, met een opkomst van meer dan 13.500 bezoekers). Zowel Lara Dhondt als Marc Trivier krijgen bovendien een soloshow

door respectievelijk Bourouina (Berlijn) en Bernard Bouche (Parijs).

Festival Photo
Saint-Germain-des-Prés
www.photo-saintgermaindes-pres.com/
06-11 t/m 23-11

Paris Photo
Grand Palais
www.parisphoto.com
14-11 t/m 17-11

Photo Off
La Bellevilloise
www.photooff.com
14-11 t/m 17-11

Fotofever
Carrousel du Louvre
www.fotofeverartfair.com
15-11 t/m 17-11

Massimo Vitali, 2011. C-print. Te zien bij Brancolini Grimaldi tijdens Paris Photo.

